

doc. dr. sc. Dragan Zlatović, prof. v. š.¹

Ante Galić, mag. iur.²

NOVI PRAVNI OKVIR UREĐENJA OBAVLJANJA STUDENTSKIH POSLOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Pregledni rad / review

UDK 34:331.5-057.87

U radu autori analiziraju osnovne postavke Zakona o obavljanju studentskih poslova, koji je stupio na snagu početkom studenoga 2018. godine. Uz prikaz ranijih pravnih rješenja, autori daju uvid u regulaciju obuhvata osoba koje mogu obavljati studentske poslove. Analiziraju se novi uvjeti za obavljanje studentskoga posla te sadržaj ugovora o obavljanju studentskoga posla. Raspravlja se o pravima i obvezama studenata kao i posrednika, te se daje osvrt na minimalnu naknadu za studentski rad.

Ključne riječi: *ugovor o radu, studentski poslovi, minimalna naknada, posredovanje.*

1. Ugovori s prestacijom rada

Uz klasičan ugovor o radu kao temeljni institut ugovornog radnog odnosa³, česti su oblici zapošljavanja odnosno obavljanja poslova za određenu fizičku i pravnu osobu, koji poslovi imaju sve odrednice rada, ali se za njihovo obavljanje ne zasniva radni odnos odnosno ne sklapa se ugovor o radu.

Takvi su ugovori o djelu, ugovori o radu redovitog učenika, menadžerski ugovor, ugovor o stručnom osposobljavanju, ugovor o volontiranju i sl. Među takvim ugovorima koji imaju prestacuiju rada ali se njima ne zasniva radni odnos svakako značajno mjesto s obzirom na brojnost takvih obavljanja poslova čine tzv. studentski ugovori odnosno ugovori o radu studenata.⁴

U nastavku rada ukazujemo na ranija rješenja vezana za obavljanje poslova redovitih studenata i aktualna nova zakonska rješenja u ovom području.

¹ Veleučilište u Šibeniku

² Tajništvo Grada Šibenika

³ Detaljnije UČUR, M.Đ., ZLATOVIĆ, D., MOSLAVAC, B., ČUPURDIJA, M., MALENICA, I., *Veliki komentar Zakona o radu, Libertin naklada*, Rijeka, 2018., str. 58.

⁴ ZLATOVIĆ, D., MALENICA, I., *Razlika ugovora o radu od drugih ugovora s prestacijom rada*, *Radno pravo*, 13, 2016, 6, str. 24.

2. Studentski poslovi

Prema čl. 86.st.1. Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“ broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 – Odluka USRH i 60/15 – Oodluka USRH; dalje: ZZDVO) status studenta stječe se upisom na sveučilište, veleučilište ili visoku školu, a dokazuje se odgovarajućom student-skom ispravom, čiji sadržaj, te pristup i uređivanje sadržaja, izradu, izdavanje, korištenje i poništavanje, pravilnikom propisuje ministar, a oblik sveučilište, veleučilište ili visoka škola.⁵

Pravo na upis na visoko učilište ima svaka osoba koja je ispunila uvjete iz članka 77. ZZDVO-u, u okviru kapaciteta visokog učilišta. Ako broj osoba koje su ispunile propisane uvjete prelazi kapacitet visokog učilišta, pravo na studij imaju one osobe koje su u postupku klasifikacije ostvarile bolje rezultate.

Po svom statusu studenti mogu biti redoviti ili izvanredni. Redoviti su oni studenti koji studiraju prema programu koji se temelji na punoj nastavnoj satnici (puno radno vrijeme). Troškovi studija (studijskog programa) mogu redovitim studentima biti dijelom ili u cijelosti financirani iz državnog proračuna, sukladno s općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole mogu s ministarstvom nadležnim za visoko obra-zovanje potpisati jednogodišnje ili višegodišnje ugovore o subvenciji participacije redovitih studenata u troškovima studija, u kojima se obvezno navode ciljevi subvencije, aktivnosti i rezultati za ostvarenje ciljeva, indikatori praćenja provedbe te dinamika dostave izvještaja o provedbi ugovora.

Izvanredni studenti su oni koji obrazovni program pohađaju uz rad ili drugu aktivnost koja traži posebno prilagođene termine i načine izvođenja studija u skladu s izvedbenim planom nastave. Troškove takvog studija u cijelosti ili dijelom snosi sam student, sukladno općem aktu sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole.

Prema čl.88. st.1. ZZDVO-u student ima pravo na:

1. kvalitetan studij i obrazovni proces kako je to predviđeno studijskim programom,
2. sudjelovanje u stručnom i znanstvenom radu,
3. konzultacije i mentorski rad,
4. slobodu mišljenja i iskazivanja stavova tijekom nastave i drugih aktivnosti na visokim učilištima,
5. završetak studija u kraćem roku,
6. slobodno korištenje knjižnica i ostalih izvora informacija,
7. upisivanje predmeta iz drugih programa, sukladno statutu i na njemu utemeljenim propisima sveučilišta,
8. izjašnjavanje o kvaliteti (ocjenjivanje) nastave i nastavnika,
9. sudjelovanje u odlučivanju, sukladno statutu visokog učilišta,
10. pritužbu za slučaj povrede nekog od njegovih prava predviđenih zakonom ili općim aktima visokog učilišta,
11. sudjelovanje u radu studentskih organizacija,

⁵ RAJČIĆ, D., *Komentar Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, Hrvatska sveučilišna naklada – Građevinski fakultet Sveučilišta u zagrebu, Zagreb, 2005., str.203.

12. mirovanje obveza studenta za vrijeme služenja vojnoga roka, za vrijeme trudnoće i do godine dana starosti djeteta, za vrijeme dulje bolesti te u drugim opravdanim slučajevima prekida studija, 1
13. odgovarajuću psihološku i zdravstvenu pomoć u studentskim poliklinikama ili drugim odgovarajućim zdravstvenim ustanovama te
14. druga prava predviđena statutom i drugim općim aktima visokog učilišta.

Student ima obvezu poštivati režim studija i opće akte visokog učilišta te uredno izvršavati svoje nastavne i druge obveze na visokom učilištu. Stegovna odgovornost studenata uređuje se općim aktima visokog učilišta. Redoviti studenti imaju prava iz zdravstvenog osiguranja sukladno posebnim propisima. Pravilnicima koje donosi ministar uredit će se uvjeti i način ostvarivanja prava redovitih studenata iz studentskog standarda, i to na: subvencionirano stanovanje, subvencioniranu prehranu, prijevoz studenata s invaliditetom, državne stipendije, zajmove i druge novčane potpore te zapošljavanje posredstvom studentskih centara.

Odredbom čl.89. ZZDVO-u uređeno je pitanje prstanka statusa studenta. Tako osoba gubi status studenta:

1. kad završi studij,
2. kad se ispiše sa sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole,
3. kad je isključena sa studija po postupku i uz uvjete utvrđene statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta,
4. kad ne završi studij u roku utvrđenom statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta te
5. iz ostalih razloga utvrđenim statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta.

Česta je pojava da studenti tijekom studiranja obavljaju određene poslove za poslodavce bilo temeljem ugovora o radu bilo na drugi način (ugovori o djelu za obavljanje studentskih poslova – tzv. studentski rad). Prema raspoloživim podacima u 2016. godini od 122.972 redovita studenta preko ugovora o djelu redovitog studenta radilo je 84.517 studenata, koji su ukupno zaradili 1.145.014.967,55 kn, odnosno prosječno 13.547,75 kn po studentu godišnje. Uvidom u ovu praksu ukazala se potreba spriječiti upisivanje studija samo za korištenje institucije studentskog rada i drugih pogodnosti koje se financiraju iz državnog proračuna, te između ostaloga nije bilo regulirano koliko student može najviše sati tjedno raditi. Naglašava se kako studentski rad ne može biti isprika odnosno izlika za nenezaočnost studenta na propisanim obveznim nastavnim aktivnostima prema određenom studijskom programu. Naime, od studenta se očekuje da uredno ispunjava svoje studentske obveze, odnosno da studira.

3. Ranija pravna regulativa u području obavljanja studentskih poslova

Studentski poslovi ranije su se do donošenja posebnog Zakona iz 2018. obavljali na temelju odredbi Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata („Narodne novine“, br. 16/96, 125/97, 37/06, 59/07 i 30/08) koji je na snazi još od 1996. godine.⁶

⁶ Više kod FRNTIĆ, F.D. i dr., *Detaljni komentar Zakona o radu*, dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Rosip, 2017., str. 85.

Prema navedenom Pravilniku (dalje: PPZRS) p osredovanje u zapošljavanju redovitih studenata obavljale su pravne osobe čija je djelatnost osiguravati cjelovitost i potrebni standard sustava visoke naobrazbe (u daljnjem tekstu: posrednici) i to:

1. Studentski centar, Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
2. Studentski centar Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
3. Studentski centar Sveučilišta u Splitu, Split
4. Studentski centar Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek
5. Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu, Varaždin
6. Studentski centar Sveučilišta u Splitu, Šibenik
7. Studentski centar Sveučilišta u Zadru, Zadar
8. Studentski centar Sveučilišta u Dubrovniku, Dubrovnik.
10. Studentski centar u Karlovcu Veleučilišta u Karlovcu, Karlovac.
7. Studentski centar Sveučilišta u Zadru, Zadar
8. Studentski centar Sveučilišta u Dubrovniku, Dubrovnik.
10. Studentski centar u Karlovcu Veleučilišta u Karlovcu, Karlovac.
9. Studentski centar Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Slavonski Brod
7. Studentski centar Sveučilišta u Zadru, Zadar
8. Studentski centar Sveučilišta u Dubrovniku, Dubrovnik.
10. Studentski centar u Karlovcu Veleučilišta u Karlovcu, Karlovac.
11. Studentski centar u Sisku Sveučilišta u Zagrebu, Sisak
12. Studentski centar u Požegi Veleučilišta u Požegi, Požega.

Pri tome se posredovanjem u u zapošljavanju redovitih studenata smatralo:

1. vođenje očevidnika članova (redovitih studenata) i obavljenih posredovanja;
2. odgovarajuća obrada tržišta studentskog rada;
3. obračun i naplata studentske zarade od poslodavca u korist studenta, propisanog doprinosa te naknade za posredovanje;
4. isplata punog iznosa zarade studentu, bez naknade.

Prema čl.3. PPZRS-a posrednici su imali pravo i dužnost zastupati studenta u potraživanju zarade za obavljene posao. Nakon što bi poslodavac valjano potvrdi obavljanje posla, posrednik bi solidarno odgovara za poslodavčeve obveze prema studentu.

Posrednici su mogli posredovati pri zapošljavanju samo za studente koji imaju status redovitog studenta. Dakle, izvanredni studenti su bili isključeni od mogućnosti obavljanja posredovanih studentskih poslova sukladno PPZRS-a. Status redovitog studenta se dokazivao vjerodostojnom ispravom (indeks, potvrda visokog učilišta) temeljem koje se studentu izdaje isprava o članstvu. Iznimno, posrednici su mogli posredovati u zapošljavanju kandidata koji su u postupku upisa na studij i za osobe koje su završile studij, ali najdulje tri mjeseca od završetka srednje škole odnosno studija.

Prema čl.5. PPZRS-a o zapošljavanju redovitih studenata zaključivao se ugovor o djelu, koji je nosio naziv: „Ugovor o djelu redovitog studenta“ (u daljnjem tekstu: ugovor) a izdavali su ga posrednici.

Odredbom čl.6. PPZRS-a uređen je obvezni minimalni sadržaj ovog ugovora na način da je isti morao sadržavati najmanje: ime i prezime redovitog studenta, JMBG, broj članske isprave, puni naziv i sjedište poslodavca, rubrike za vrstu posla, broj radnih sati, cijenu i iznos zarade te za ovjeru i potpis poslodavca i potpis studenta.

Posrednici su izdavali studentu obrazac Ugovora prije početka, tijekom ili nakon obavljenog posla. Poslodavac je bio dužan popuniti obrazac Ugovora te ga ovjeriti najkasnije u roku od 15 dana nakon obavljenog posla odnosno nakon što mu student po obavljenom poslu dostavi Ugovor.

Ugovor ovjeren od poslodavca glede obavljenog posla predstavljao je temeljem čl.8. PPZRS-a za posrednika vjerodostojnu ispravu za obračun i naplatu:

- 1) zarade za obavljeni posao a u korist studenta;
- 2) doprinosa za slučaj ozljede na radu redovitih studenata prema posebnom zakonu o plaćanju doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje radnika;
- 3) naknade za posredovanje u svoju korist.

Naknada za posredovanje nije mogla biti veća od 12% od iznosa zarade a naplaćivala se samo od poslodavca.

Prema čl.9. PPZRS-u zarada za obavljeni posao ne smatra se dohotkom na koji se plaća porez u smislu propisa o porezu na dohodak. Posrednici su bili dužni dobiti ostvarenu posredovanjem koristiti za poboljšanje i razvoj svoje djelatnosti vezane za poboljšanje i razvoj životnog i radnog standarda studenata.

Temeljne čl.11. PPZRS-a studenti koji imaju ispravu o članstvu mogu osnovati Vijeće članova na način propisan općim aktom posrednika. Vijeće članova ima pravo uvida u poštovanje propisanog posredovanja a naročito poštovanje reda prvenstva pri zapošljavanju i načinu korištenja dobiti. Vijeće članova ima pravo iznositi prigovore i pritužbe na posredovanje posredniku i Ministarstvu znanosti i tehnologije.

Posrednici su bili dužni voditi očevidnike o članovima i obavljenom posredovanju a naročito o visini zarade i poslodavcu, odnosno svim redovnim studentima za koje posreduju u zapošljavanju, od dana stupanja na snagu PPZRS-a, izdati nove isprave o članstvu.

U praksi je tijekom dugotrajne primjene navedenog propisa uočeno kako bi određeni broj područja trebalo jasnije definirati te da određena pitanja nisu uopće uređena i postoji niz pravnih praznina vezanih uz ovo područje.

Ovdje upućujemo na neka stajališta upravnih i sudskih tijela vezano za ovu problematiku, koja ukazuju na kompleksnost sagledavanja ove materije u radnopravnom, poreznom i javnonabavnom smislu, što je moglo biti od utjecaja na donošenje novih propisa u ovom području:

Uvjeti i način zapošljavanja redovitih studenata, sukladno članku 88. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, uređen je Pravilnikom o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata (nastavno: Pravilnik). Pravilnik u članku 5. predviđa mogućnost zapošljavanje redovitih studenata sklapanjem ugovora o djelu redovitog studenta posredovanjem studentskih centara. Donositelj Pravilnika je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta te je navedeno javnopravno tijelo ovlašteno za tumačenje njegovih odredbi. Slijedom navedenog, detaljnije informacije možete zatražiti od Ministarstva znanosti, obrazovanja i

sporta, Donje Svetice 38, 10000 Zagreb, telefonskim putem: 01 4569 000, odnosno putem elektroničke pošte: pravniposlovi@mzos.hr. Također, slobodni smo uputiti Vas da konkretne informacije možete dobiti od studentskih servisa kao ustrojbenih jedinica studentskih centara koji posreduju u zapošljavanju redovitih studenata. – Mišljenje Ministarstva rada i mirovinskog sustava od 23. lipnja 2015., objavljeno na mrežnoj stranici <http://www.mrms.hr/pitanje/zaposljavanje-redovitog-studenta/> (posjećeno 18.10.2018.)

Sagledavajući gore spomenuti Pravilnik, iz odredbe članka 1. istog vidljivo da su za poslove posredovanja pri zapošljavanju redovitih studenata ovlašteni, odnosno da usluge posredništva, naglašavajući da se radi samo o redovitim studentima, mogu obavljati isključivo studentski centri pojedinih sveučilišta odnosno veleučilišta, a evidentno na temelju teritorijalnog načela prema smještaju tih visokoobrazovnih ustanova. Studentski centri su pravne osobe – ustanove, čiji su osnivači sveučilišta i veleučilišta, te kako je to i izrijekom propisano u spomenutoj odredbi Pravilnika, (citirano) „čija djelatnost osigurava cjelovitost i potrebni standard sustava visoke naobrazbe“. Članak 10. Zakona o javnoj nabavi određuje izuzeća od primjene tog Zakona, u okviru kojih je propisano da se isti ne primjenjuje, između ostalog, na „ugovore o uslugama koje sklapa javni, odnosno sektorski naručitelj s drugim javnim naručiteljem ili udruženjem javnih naručitelja koji tu uslugu pruža na temelju isključivog prava utemeljenog na objavljenom zakonu, drugom propisu ili upravnom aktu koji je u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije“. Značenje pojma „posebnog ili isključivog prava“ odredbom članka 2. stavka 1. točke 19. Zakona o javnoj nabavi definirano je kao „pravo koje nadležno tijelo dodjeljuje na temelju zakona, drugih propisa ili upravnog akta, a koje obavljanje određene djelatnosti ograničava na jednog ili više gospodarskih subjekata, te ima znatan utjecaj na mogućnost drugih subjekata da obavljaju tu djelatnost“. Nesporno je da je gore navedeni Pravilnik propis Republike Hrvatske, te da je XY d.d. naručitelj (sektorski) u smislu Zakona o javnoj nabavi. Isto tako je činjenica da se spomenuti studentski centri u smislu istog Zakona smatraju javnim naručiteljem. Imajući u vidu okolnost da poslove posredovanja pri zapošljavanju redovitih studenata smiju obavljati samo studentski centri sveučilišta i veleučilišta, odnosno ne mogu ih obavljati drugi subjekti kao primjerice trgovačka društva ili druge pravne osobe izvan sustava visokog obrazovanja, izvodi se zaključak da se radi o isključivom pravu koje imaju samo ti centri, a koje ima nesumnjivo „znatan utjecaj na mogućnost drugih subjekata da obavljaju tu djelatnost“. Slijedom iznietog, u konkretnom predmetu vezano za pitanje ugovora o uslugama posredovanja pri zapošljavanju redovitih studenata koji se sklapa sa studentskim centrom, prema mišljenju ovoga Ministarstva proizlazi da se radi o slučaju iz članka 10. stavka 1. točke 3. (za javne naručitelje), odnosno za sektorske naručitelje iz članka 10. stavka 2. točke 3. Zakona o javnoj nabavi, koji se odnosi na izuzeće od primjene istog, odnosno o ugovorima na koje se taj Zakon ne primjenjuje. Pri tome treba istaknuti razliku između ugovora o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata od „usluga posredovanja pri zapošljavanju i pribavljanja osoba“ iz Dodatka II.B. Zakona o javnoj nabavi, koje se odnose na posredovanja pri zapošljavanju iz segmenta radnih odnosa, a za koje ugovore je Zakon u obveznoj primjeni. – Mišljenje Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, objavljeno u Rubrici – Mišljenja 2012-2015., dostupno na mrežnoj stranici <http://www.javnanaabava.hr/default.aspx?id=4032> (posjećeno 20.10.2018.)

Primanja učenika koja se ostvaruju u društvima i organizacijama koje se bave posredovanjem u zapošljavanju, podliježu plaćanju poreza na dohodak. „Prema odredbi članka 8.

stavak 1. točka 5. Zakona o porezu na dohodak /„Narodne novine“, br. 25/95-pročišćeni tekst i 52/95/, porez na dohodak ne plaća se na primanja studenata i đaka na redovnom školovanju za rad preko studentskih i đачkih udruga. Prema odredbi članka 1. Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata /„Narodne novine“, br. 16/96/, posredovanje u zapošljavanju redovitih studenata obavljaju pravne osobe čija djelatnost osigurava cjelovitost i potreban standard sustava visoke naobrazbe /u daljnjem tekstu posrednici/, i to studentski centri Sveučilišta u Z., R., S. i O., koji su navedeni u tom članku. Odredbom članka 4. stavak 1. navedenog pravilnika propisano je da posrednici mogu posredovati pri zapošljavanju samo za studente koji imaju status redovitog studenta, dok je stavkom 3. istog članka Pravilnika propisano da, iznimno, posrednici mogu posredovati u zapošljavanju kandidata koji su u postupku upisa na studij i za osobe koje su završile studij, ali najdulje tri mjeseca od završetka srednje škole odnosno studija. Prema odredbi članka 9. istog pravilnika zarada za obavljeni posao ne smatra se dohotkom na koji se plaća porez u smislu propisa o porezu na dohodak /Zakon o porezu na dohodak, pročišćeni tekst, „Narodne novine“, br. 25/95, 52/95 – članak 8. stavak 1. točka 5./ Sud smatra da je pravilno stajalište tuženog tijela glede primjene članka 8. stavak 1. točka 5. Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata. Naime, i prema ocjeni Suda oslobođanje od plaćanja poreza na dohodak i prireza sukladno odredbi članka 8. stavak 1. točka 5. Zakona o porezu na dohodak odnosi se samo na primanja koja ostvaruju studenti i osobe iz članka 4. Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju učenika i studenata, i to za rad posredovanjem organizacija iz članka 1. Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata, tj. studentskih centara navedenih u tom članku. U 1996. godini, na koju se odnosi porezna obveza tužitelja, nije donesen propis kojim se uređuje posredovanje u zapošljavanju učenika, odnosno pojedinim organizacijama omogućava takva djelatnost, pa stoga i ne postoji mogućnost oslobođanja od plaćanja poreza na dohodak iz primanja učenika koja ostvaruju u društvima i organizacijama koje se bave posredovanjem u zapošljavanju. Tužitelj neosnovano prigovara da navedenim tumačenjem postaje upitna i odredba članka 13. Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju redovitih učenika srednjoškolskih ustanova /„Narodne novine“, br. 1/97/. Naime, taj pravilnik koji je stupio na snagu 11. siječnja 1997. godine ne može se primijeniti u konkretnom slučaju jer se radi o poreznoj obvezi tužitelja za 1996. godinu. Uz to i tim pravilnikom je u članku 13. izrijekom propisano da se zarada za obavljeni posao ne smatra dohotkom na koji se plaća porez u smislu propisa o porezu na dohodak, a u članku 2. Pravilnika propisano je da posredovanje pri zapošljavanju redovitih učenika srednjoškolskih ustanova mogu obavljati samo srednjoškolske ustanove koje posjeduju suglasnost Ministarstva rada i socijalne skrbi. Niti ostali prigovori tužitelja u tužbi nisu od utjecaja na zakonitost osporenog rješenja. Stoga Sud smatra da je tužitelju pravilno utvrđena porezna obveza poreza i prireza na dohodak u 1996. godini, temeljem članka 9. stavak 1. Zakona o porezu na dohodak, a u svezi s člankom 41. stavak 5. istog zakona.“ – Upravni sud Republike Hrvatske, Us-10683/1997 od 28. rujna 2000.

Porezni tretman naknade za rad studenta – Na primitke učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga isplaćene po posebnim propisima **do** 50.000,00 kn godišnje (propisani iznos) ne plaća se porez na dohodak. Međutim, ako ti primici u tijeku poreznog razdoblja (kalendarske godine) umanjeni za naknadu za posredovanje budu iznad 50.000,00 kn, tada se razlika iznad 50.000,00 kn smatra drugim dohotkom.

Pređujem poreza na dohodak se utvrđuje i plaća od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog iznosa od 50.000,00 kn godišnje umanjen za izdatke uplaćenih doprinosa za obvezna osiguranja prema posebnim propisima, kao porez po odbitku po stopi od 25% bez priznavanja osobnog odbitka. Posrednik je obavezan u svojim evidencijama osigurati podatke o primicima koje isplaćuje studentima i učenicima te pratiti iznos primitka kojeg je student ili učenik ostvario prije sljedeće isplate, a zbog utvrđivanja iznosa primitka većeg od 50.000,00 kn na koji se plaća pređujem poreza na dohodak.

Uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom smatraju se fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se ne smatraju dohotkom ne prelaze iznos peterostrukoga osnovnoga osobnog odbitka na godišnjoj razini, tj. ne prelaze 13.000,00 kn godišnje. Ako u tijeku kalendarske godine uzdržavani član – student ili učenik ostvari primitke u iznosu većem od 13.000,00 kn godišnje, a roditelj je za njega u istom poreznom razdoblju koristio dio osobnog odbitka, tada je roditelj obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu. U podnesenoj godišnjoj poreznoj prijavi roditelj nema pravo za studenta i/ili učenika koristiti osobni odbitak. Međutim, ako je student i učenik ostvario primitke od kojih se prema čl. 5. *Zakona o porezu na dohodak* utvrđuje dohodak, tada on može podnijeti godišnju poreznu prijavu i koristiti osobni odbitak za sebe.

Slijedom utvrđenih problema u funkcioniranju obavljanja studentskih poslova, zaključeno da je potrebno izraditi jedinstveni zakon kojim će se na sustavan i cjelovit način urediti pitanja vezana uz obavljanje studentskih poslova. Stoga je Vlada Republike Hrvatske, na 19. sjednici održanoj 2. veljače 2017. godine donijela Odluku o osnivanju Radne skupine za izradu nacrtu prijedloga zakona kojim će se urediti zapošljavanje i rad učenika i studenata. U Prijedlogu Zakona o obavljanju studentskih poslova je posebna pažnja posvećena definiranju prava studenata u smislu novoga Zakona, posebice stoga što prema ranijem pravnom rješenju izvanredni studenti nemaju pravo na ovaj oblik obavljanja poslova, a kako postoji određen broj izvanrednih studenata koji za vrijeme studiranja ne rade niti ne obavljaju drugu radnu aktivnost, novim Zakonom se izjednačuje pravo na obavljanje studentskih poslova redovitih studenata i izvanrednih studenata koji nemaju zasnovan radni odnos i/ili ne obavljaju samostalnu djelatnost obrta, slobodnog zanimanja i/ili poljoprivrede i šumarstva.

Novi Zakon o obavljanju studentskih poslova donesen je na 9. sjednici Hrvatskog sabora dana 19. listopada 2018. i objavljen je u „Narodnim novinama“ br. 96/18., od 31.10. 2018., te je stupio na snagu dana 8.11.2018.

4. Novine u zakonskom uređenju obavljanja studentskih poslova

4.1. Uvodne, prijelazne i pojmološke odrednice Zakona

Novim Zakonom uređuju se prava i obveze izvođača, posrednika i naručitelja posla tijekom obavljanja studentskoga posla te ostala pitanja vezana uz obavljanje studentskih poslova, te se van snage stavlja na dan stupanja na snagu novoga Zakona Pravilnik o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata („Narodne novine“, br. 16/96, 125/97, 37/06, 59/07 i 30/08).⁷ Međutim, svi postupci posredovanja započeti temeljem Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata dovršit će se po odredbama toga Pravilnika.

⁷ Tako i ILIAZOVIĆ, B., *Novine u reguliranju studentskih poslova*, Radno pravo, 11, 2018., str. 3.

Prema novom Zakonu *student* je osoba koja pohađa preddiplomski sveučilišni studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, diplomski sveučilišni studij, kratki stručni studij, preddiplomski stručni studij i specijalistički diplomski stručni studij na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj i građanin je Republike Hrvatske i građanin Europske unije s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji studira na visokom učilištu izvan Republike Hrvatske ili student na razmjeni za vrijeme studiranja u Republici Hrvatskoj, a koji nema zasnovan radni odnos i/ili ne obavljaju samostalnu djelatnost obrta, slobodnog zanimanja i/ili poljoprivrede i šumarstva. U smislu novoga Zakona i propisa kojima je uređeno oporezivanje dohotka, izjednačeni su u pravima i obvezama redoviti studenti i izvanredni studenti koji nemaju zasnovan radni odnos i/ili ne obavljaju samostalnu djelatnost obrta, slobodnog zanimanja i/ili poljoprivrede i šumarstva

Prema novom Zakonu *druga osoba* je osoba u postupku upisa na studij ili osoba koja je završila studij na visokom učilištu u Republici Hrvatskoj, a nema zasnovan radni odnos ili građanin Europske unije s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji je završio studij na visokom učilištu izvan Republike Hrvatske, a nema zasnovan radni odnos. Prava temeljem ovoga Zakona druga osoba može ostvarivati najdulje tri mjeseca od završetka školske godine u kojoj je završila srednjoškolsko obrazovanje odnosno najdulje do kraja akademske godine u kojoj je završila studiju ili do isteka razdoblja od tri mjeseca od završetka studija

Nadalje, *naručitelj posla* je fizička osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti ili pravna osoba koja je s izvođačem sklopila ugovor o obavljanju studentskoga posla i za koju izvođač obavlja taj posao, dok je *izvođač* student ili druga osoba koja je s naručiteljem posla i posrednikom sklopila ugovor o obavljanju studentskoga posla i koja za naručitelja posla obavlja taj posao. Konačno, *posrednik* je studentski centar ili visoko učilište koje ima centar za studentski standard kao ustrojstvenu jedinicu, a koja ima rješenje o odobrenju djelatnosti posredovanja izdano od ministarstva nadležnog za visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

4.2. Evidencije i čuvanje dokumentacije

Prema čl. 4. i 5.st.2. novoga Zakona, naručitelj posla dužan je :

- voditi evidenciju o izvođačima na način kako je to uređeno za studente koji kod poslodavaca rade posredstvom ovlaštenog posrednika, u smislu općih propisa o radu;
- čuvati dokumentaciju o sklopljenom ugovoru i ispravama vezanim uz isplatu naknada utvrđenim novim Zakonom;
- inspektoru rada na njegov zahtjev dostaviti gore navedene podatke;
- posredniku na njegov zahtjev dostaviti podatke o izvođačima, naručiteljima posla, izdanim ugovorima i računima te evidenciju o visini naknade izvođaču.

Prema čl.5. i 6. novoga Zakona, posrednik je dužan:

- u elektroničkoj bazi voditi evidenciju o izvođačima, naručiteljima posla, izdanim ugovorima i računima te evidenciju o visini naknade izvođaču.
- Ministarstvu i inspektoru rada na njihov zahtjev dostaviti podatke o izvođačima, naručiteljima posla, izdanim ugovorima i računima te evidenciju o visini naknade izvođaču;

- na svojim internetskim stranicama objaviti godišnji izvještaj o naručiteljima posla, o broju posredovanja i o ukupnoj ostvarenoj naknadi u svrhu poboljšanja studentskoga standarda te ga dostaviti Ministarstvu do 1. ožujka sljedeće godine za prethodnu kalendarsku godinu
- čuvati podatke o o izvođačima, naručiteljima posla, izdanim ugovorima i računima te evidenciju o visini naknade izvođaču najmanje šest godina, a i dulje ako je to propisano posebnim propisom;
- dati na uvid podatke o o izvođačima, naručiteljima posla, izdanim ugovorima i računima te evidenciju o visini naknade izvođaču i to samo naručitelju posla za kojega je posredovao i izvođaču u dijelu koji se odnosi na izvođača osobno, na njegov zahtjev te nadležnom inspektor u drugim tijelima sukladno posebnim propisima;
- izdati potvrdu izvođaču na njegov zahtjev o svim posredovanjima koje je za njega obavio, a u svrhu dokaza o obavljenim studentskim poslovima i stečenom iskustvu na istima.

Svi podaci koje posrednik prikuplja mogu se obrađivati i dostavljati drugim osobama isključivo u skladu s propisima koji reguliraju obradu i zaštitu osobnih podataka.

4.3. Uvjeti za obavljanje djelatnosti posredovanja

Prema čl.8. novoga Zakona, djelatnost posredovanja pri obavljanju studentskih poslova može obavljati studentski centar koji je osnovan kao ustanova od visokog učilišta na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište tog visokog učilišta ili njegove sastavnice, ili visoko učilište koje ima centar za studentski standard kao ustrojstvenu jedinicu, a koji ima rješenje o odobrenju djelatnosti posredovanja izdano od Ministarstva. Ove ustanove zahtjev za odobrenjem djelatnosti posredovanja s dokazima o ispunjavanju propisanih uvjeta i popisom svih lokacija na kojima se namjerava obavljati djelatnost posredovanja podnose Ministarstvu.

Ustanove za obavljanje djelatnosti posredovanja moraju ispuniti zakonom propisane opće i posebne uvjete za obavljanje djelatnosti posredovanja.⁸

Navedeno rješenje o odobrenju djelatnosti posredovanja, Ministarstvo će izdati u roku od 60 dana od dana predaje urednog zahtjeva ustanovi koja ispunjava sljedeće opće uvjete:

1. ima odgovarajući prostor i opremu za obavljanje djelatnosti
2. ima odgovarajući broj zaposlenika za obavljanje djelatnosti razmjerno broju studenata u mjestu izvođenja djelatnosti
3. podmiruje obveze za poreze, doprinose i druga javna davanja.

Osim ovih općih uvjeta, ustanove moraju u trenutku podnošenja prvog zahtjeva ispuniti i sljedeće uvjete (posebni uvjeti):

1. imati minimalno 10% izgrađenih i stavljenih u funkciju smještajnih jedinica od ukupnoga broja redovitih studenata koji studiraju izvan mjesta prebivališta u mjestu u kojem se nalazi sjedište posrednika
2. osiguravati uslugu studentske prehrane s minimalno 2,5% sjedećih mjesta u odnosu na broj redovitih studenata koji studiraju u mjestu u kojem se nalazi sjedište

⁸ Usp. OPALIĆ, D., *Novi Zakon o studentskom radu*, Pravo i porezi, RRIF, zagreb, 12, 2018., str. 68.

posrednika, u studentskome restoranu u vlasništvu ili najmu posrednika ili učilišta koje je osnivač posrednika.

Mišljenje o ispunjavanju uvjeta daje Povjerenstvo koje imenuje odlukom ministar nadležan za visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar). Ovo Povjerenstvo se sastoji od sedam članova, od kojih su dva predstavnika Ministarstva, dva člana predlaže Hrvatski studentski zbor, dva člana predlaže Zajednica studentskih centara Republike Hrvatske, te jednog člana Rektorski zbor Republike Hrvatske. Na temelju pozitivnog mišljenja ovog Povjerenstva, Ministarstvo donosi rješenje o odobrenju djelatnosti posredovanja na lokacijama u skladu sa zaprimljenim zahtjevom na rok od pet godina.

Zahtjev za ponovnim izdavanjem rješenja o odobrenju djelatnosti posredovanja podnosi se svakih pet godina najkasnije 60 dana prije isteka roka na koji je izdano važeće rješenje.

Osim općih uvjeta, ustanove moraju u trenutku podnošenja ponovnog zahtjeva ispuniti i sljedeće uvjete:

1. imati minimalno 12% izgrađenih i stavljenih u funkciju smještajnih jedinica od ukupnoga broja redovitih studenata koji studiraju izvan mjesta prebivališta u mjestu u kojem se nalazi sjedište posrednika
2. osiguravati uslugu studentske prehrane s minimalno 5% sjedećih mjesta u odnosu na broj redovitih studenata koji studiraju u mjestu u kojem se nalazi sjedište posrednika, u studentskome restoranu u vlasništvu ili najmu posrednika ili učilišta koje je osnivač posrednika.

Nove podružnice mogu se osnivati u jedinici lokalne samouprave u kojoj postoji visoko učilište, a u kojoj ne postoji studentski centar niti visoko učilište koje ima centar za studentski standard kao ustrojstvenu jedinicu niti postojeća podružnica drugog studentskog centra.

U slučaju negativnog mišljenja Povjerenstva, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva za obavljanje djelatnosti posredovanja.) Protiv rješenja kojim je odlučeno o predmetnim zahtjevima nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. O izdanim rješenjima Ministarstvo vodi evidenciju koja je dostupna na internetskoj stranici Ministarstva. Ministar će pravilnikom detaljnije propisuje opće uvjete za obavljanje djelatnosti posredovanja.

Prema čl.18. novoga Zakona, ustanove koje u trenutku stupanja na snagu novoga Zakona, u skladu s Pravilnikom o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata (Narodne novine, broj: 16/96, 125/97, 37/06, 59/07 i 30/08), obavljaju djelatnost posredovanja nastavljaju obavljati djelatnost posredovanja uz uvjet da u roku od najkasnije pet godina od dana stupanja na snagu novoga Zakona podnesu zahtjev za izdavanje rješenja o odobrenju djelatnosti posredovanja. Ove ustanove dužne su najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu novoga Zakona uskladiti svoje poslovanje s ostalim odredbama novoga Zakona.

4.4. Djelatnost posredovanja za obavljanje studentskih poslova

Posredovanje pri obavljanju studentskih poslova uključuje:

1. obavljanje poslova analize i obrade tržišta rada, pronalazak posla i kontakt s naručiteljima posla te dogovor oko uvjeta obavljanja posla s naručiteljem posla
2. upućivanje izvođača na obavljanje posla kod naručitelja posla

3. vođenje propisanih evidencija iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona
4. kontrolu obračuna naknade za obavljanje studentskoga posla, propisanih doprinosa i naknada za posredovanje
5. dostavu računa naručitelju posla te naplatu istoga
6. isplatu punog iznosa naknade izvođaču te uplatu doprinosa na temelju posebnih propisa.

Odredbom čl.9. novoga Zakona propisane su obveze posrednika i to:

- mora na ulazu u prostor u kojem se obavlja djelatnost istaknuti ploču da se u tom prostoru obavlja djelatnost posredovanja;
- dužan je djelatnost posredovanja pri obavljanju studentskih poslova obavljati na način da ne izazove poremećaje na tržištu rada i ne ugrozi prava radnika;
- dužan je podupirati zastupljenost studenata na tržištu rada s ciljem razvoja studentskoga standarda;
- dužan je utvrditi svojim općim aktima opće uvjete poslovanja o kojima je obavezan obavijestiti naručitelja posla i izvođača, a koji su sastavni dio ugovora o obavljanju studentskoga posla, koje opće uvjete je dužan učiniti javno dostupnima i objaviti ih na svojim internetskim stranicama.
- dužan je osigurati izvođača za slučaj ozljede na radu, te je kod nastupa takvog slučaja naručitelj posla dužan odmah o tome obavijestiti posrednika koji je dužan obavijestiti osiguravajuće društvo s kojim je ugovorio policu osiguranja te zastupati izvođača u postupku ostvarivanja njegovih prava iz osiguranja;
- dužan je zaštititi izvođača i pružiti mu pravnu pomoć i zaštitu u vezi s ostvarivanjem svih prava iz ugovora;
- dužan je naknadu za obavljeni studentski posao po uplati naručitelja posla najkasnije u roku od tri radna dana od dana uplate sredstava na račun posrednika doznačiti na račun izvođača.⁹

U slučaju da naručitelj posla ne isplati naknadu za obavljeni studentski posao, posrednik ima obvezu i pravo zastupati izvođača u potraživanju naknade i poduzeti sve pravne radnje da se račun naplati od naručitelja posla i naknada isplati izvođaču. U svrhu ostvarenja prava na naknadu za obavljeni studentski posao, kada naručitelj posla ne dostavi ovjereni ugovor, posrednik najkasnije 15 dana od očekivanoga završetka studentskoga posla šalje opomenu naručitelju posla. Na zahtjev posrednika naručitelj posla će dostaviti ugovor sa svim potrebnim podacima za isplatu naknade, utvrđivanje obveza u vezi s predmetnim ugovorom te je obavezan dostaviti dokaz o uplati naknade i to u roku od 15 dana nakon što je zaprimio opomenu. Ako naručitelj posla ne izvrši isplatu nakon zaprimljene opomene, posrednik je dužan pokrenuti postupak prisilne naplate u roku 15 dana.

Ako naručitelj posla ne isplati naknadu izvođaču za obavljeni studentski posao u roku u kojem su poduzete sve navedene pravne radnje, posrednik solidarno odgovara za obveze naručitelja posla prema izvođaču te mu je dužan isplatiti naknadu iz vlastitih sredstava. Ova

⁹ Tako i ILIJAZOVIĆ, B., *op.cit.*, str. 5.

obveza se isključuje ako je posrednik prije sklapanja ugovora pisano upozorio izvođača na učestalo neplaćanje naknade izvođačima od naručitelja posla.

4.5. Ugovor o obavljanju studentskog posla

Odredbom čl.10. novoga Zakona propisani su uvjeti za obavljanje studentskog posla. Tako student može sklopiti ugovor za obavljanje studentskog posla (u daljnjem tekstu: ugovor) za vrijeme studiranja od dana upisa na visoko učilište. Pravo na sklapanje ugovora ne može biti duže od dvostrukog vremena trajanja studija na prvoj i drugoj razini.

Posrednik može posredovati za studenta upisanog u tekuću akademsku godinu koji je u prethodnoj akademskoj godini ostvario najmanje 1 ECTS bod. Ovaj navedeni uvjet ne primjenjuje se na studenta koji upisuje prvu godinu studija i studenta koji je u prethodnoj akademskoj godini imao opravdan prekid studija. Posrednik ne može posredovati za studenta koji je dva puta promijenio studijski program i treći puta upisuje prvu godinu iste razine.

Status studenta koji studira na visokom učilištu u Republici Hrvatskoj dokazuje se uvidom u elektroničke evidencije podataka o studentima u Informacijskom sustavu visokih učilišta (ISVU) i Informacijskom sustavu studentskih prava (ISSP). Status studenta koji studira na visokom učilištu izvan Republike Hrvatske dokazuje se potvrdom matičnoga visokog učilišta u kojem studira. Status druge osobe dokazuje se javnom ispravom o završenom srednjoškolskom obrazovanju odnosno potvrdom visokog učilišta o završetku studija, odnosno potvrdom o završetku studija matičnoga visokog učilišta na kojem je završio studij.

Provjeru radnoga statusa studenta i druge osobe vrši posrednik uvidom u podatke nadležne službe za mirovinsko osiguranje. Student i druga osoba moraju biti nositelji prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja što se dokazuje zdravstvenom iskaznicom ili preslikom prijave na obvezno zdravstveno osiguranje.

Ugovor o obavljanju studentskog posla se sklapa prije početka obavljanja studentskog posla, između izvođača, posrednika i naručitelja posla (čl.11.st.1. novoga Zakona).

Ugovorom izvođač se obvezuje obavljati određeni posao, naručitelj posla se obvezuje platiti naknadu za obavljeni studentski posao, naknadu posredniku te doprinose prema posebnim propisima, a posrednik se obvezuje obaviti djelatnost posredovanja i isplatiti doznačena sredstva naknade za račun izvođača.

U odredbi čl.11.st.3. propisan je oblatoran sadržaj ovog ugovora na način da isti mora sadržavati:

1. broj rješenja, odnosno odluke kojim je izdana dozvola, odnosno odobrenje za posredovanje
2. ime, prezime i OIB izvođača
3. broj studentske iskaznice, gdje je primjenjivo
4. puni naziv, sjedište i OIB naručitelja posla i posrednika
5. podatke o vrsti posla i mjestu obavljanja posla
6. podatke o početku i očekivanom trajanju posla
7. podatke o neto cijeni sata posla ili količine posla

8. podatke o doprinosima prema posebnim propisima
9. podatke o uvećanju naknade i iznosu naknade.

Ugovor se zaključuje na obrascu koji se može izdati, popuniti i potpisati u pisanome ili elektroničkome obliku. Ugovor zaključen u elektroničkome obliku može se potpisati samo naprednim elektroničkim potpisom. Ugovor se sastavlja u tri istovjetna primjerka za svakog potpisnika po jedan.

Ugovor se zaključuje za svaki kalendarski mjesec i uvjet je za početak obavljanja studentskoga posla. Iznimno od toga, ugovor se može zaključiti i za razdoblje dulje od mjesec dana, a najduže do 45 dana, uz navođenje razloga za njegovo trajanje dulje od mjesec dana.

Posrednik je dužan obrazac ugovora izdati izvođaču na njegov zahtjev te ga potpisati nakon unosa propisanih podataka iz obveznog sadržaja ugovora. Na zahtjev nadležnog inspektora posrednik mu je u roku od 48 sati dužan dostaviti ugovor u digitalnom obliku. Izvođač i naručitelj posla nakon obavljenoga posla prema prethodno potpisanome ugovoru potpisuju izjavu kojom potvrđuju konačan broj sati ili dana obavljanja posla. Ministar pravilnikom propisuje oblik obrasca ugovora, te oblik i način dostavljanja obveznih podataka iz ovog ugovora.

4.6. Naknade i doprinosi

Ugovor o obavljanju studentskog posla je prema čl.12. novoga Zakona vjerodostojna isprava za obračun i naplatu:

1. naknade za obavljene studentski posao
2. doprinosa prema posebnim propisima
3. naknade posredniku, koja iznosi 12% neto iznosa naknade izvođaču – za podmirivanje troškova posredovanja i poboljšanje studentskoga standarda (poboljšanje u djelatnosti smještaja studenata, za poboljšanje u djelatnosti studentske prehrane te za kulturne i sportske aktivnosti isključivo namijenjene studentima)
4. naknade posredniku, koja iznosi 0,5% neto iznosa naknade izvođaču – u svrhu financiranja kulturnih, sportskih, znanstvenih i edukacijskih aktivnosti koje isključivo provode studenti i studentske organizacije te su isključivo namijenjene studentima.

Minimalna naknada za obavljanje studentskih poslova po satu izračunava se tako da se iznos minimalne bruto plaće u Republici Hrvatskoj, sukladno posebnome propisu, podijeli sa 160.¹⁰

Ministar za svaku kalendarsku godinu donosi odluku o iznosu minimalne naknade iz stavka 2. ovoga članka, u roku od 15 dana nakon što Vlada Republike Hrvatske donese uredbu o visini minimalne plaće.¹¹

¹⁰ Za 2018. minimalna bruto plaća utvrđena je u iznosu od 3.436,80 kn, pa je sukladno tome minimalna naknada za obavljanje studentskih poslova u istoj godini iznosila 21,49 kn po satu.

¹¹ Uredbom o visini minimalne plaće („Narodne novine“, br. 109/18) visina minimalne plaće za razdoblje od 1. siječnja 2019. godine do 31. prosinca 2019. godine utvrđuje se u bruto iznosu od 3.750,00 kuna. Sukladno tome minimalna naknada za obavljanje studentskih poslova u 2019. iznosi 23,44 kn po satu.

Posrednik može jedino od naručitelja posla naplatiti naknadu za uslugu svojeg posredovanja pri obavljanju studentskih poslova. Ukupan iznos koji plaća naručitelj posla izračunava se tako da se na ukupni iznos neto naknade izvođača obračunava postotak zakonom propisanih doprinosa i postotak naknada za posredovanje. Pod neto naknadom izvođača podrazumijeva se ostvareni primitak izvođača za obavljene posao. Naknada izvođaču za obavljene posao oporeziva je prema važećim zakonima i podzakonskim propisima.

4.7. Prava i obveze izvođača i naručitelja posla

Prema čl.13.novoga Zakona, naručitelj posla obavezan je posredniku:

- za račun izvođača za obavljene posao isplatiti naknade, a izvođač je obavezan prema uputama koje naručitelj posla daje, u skladu s naravi i vrstom posla, osobno obavljati preuzeti posao.
- posredniku za račun izvođača isplatiti naknade za obavljene posao najkasnije 15 dana od završetka posla.

Izvođač ima pravo:

- na 50-postotno uvećanje naknade za sate rada u dane državnoga blagdana, za rad noću, za prekovremeni rad i za rad nedjeljom;
- na naknadu putnih troškova, naknadu za topli obrok i druge naknade ako su ugovorene;
- svakoga dana na plaćeni odmor od najmanje trideset minuta, ako obavlja studentski posao najmanje šest sati dnevno.

Naručitelj posla ima pravo pobliže odrediti mjesto i način obavljanja posla, poštujući pritom prava i dostojanstvo izvođača. Naručitelj posla koji je kao poslodavac poslovno uvjetovanim otkazom otkazao radniku, ne smije šest mjeseci od dana dostave odluke o otkazu ugovora o radu radniku, za tu vrstu poslova s izvođačem sklopiti ugovor o obavljanju studentskih poslova. Ako u tome roku nastane potreba zapošljavanja zbog obavljanja istih poslova, a radnik kojem je naručitelj posla otkazao zbog poslovno uvjetovanih razloga ne prihvati sklapanje ugovora o radu, naručitelj posla može sklopiti ugovor.

Naručitelj posla dužan je:

- osigurati izvođaču uvjete za obavljanje studentskih poslova na siguran način i na način koji ne ugrožava zdravlje izvođača, u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita na radu i drugim propisima;
- zaštititi dostojanstvo izvođača za vrijeme obavljanja posla od postupanja nadređenih, suradnika i osoba s kojima izvođač redovito dolazi u doticaj u obavljanju svojih poslova, ako je takvo postupanje neželjeno i u suprotnosti s novim Zakonom i drugim propisima kojima se uređuje zaštita dostojanstva radnika.

U slučaju nastanka okolnosti vezanih za ugrozu i povredu dostojanstva izvođača, izvođač se može obratiti osobi koja je ovlaštena od naručitelja posla za zaprimanje i rješavanje pritužbi vezanih za zaštitu dostojanstva pri obavljanju studentskih poslova.

Izvođač koji obavlja studentske poslove može te poslove obavljati samostalno i bez nazočnosti naručitelja posla.

4.8. Prihod od posredovanja

Posrednik je dužan voditi brigu o unaprjeđenju i razvoju svojih djelatnosti i poboljšanju životnoga standarda studenata.

Naknade za posredovanje pri obavljanju studentskih poslova iz članka 12. stavka 1. točke 3. novoga Zakona posrednik je dužan koristiti namjenski za podmirivanje troškova posredovanja i poboljšanje studentskoga standarda tako da se prihod od naknade za posredovanje koristi za poboljšanje u djelatnosti smještaja studenata, za poboljšanje u djelatnosti studentske prehrane te za kulturne i sportske, aktivnosti isključivo namijenjene studentima.

Naknade za posredovanje pri obavljanju studentskih poslova iz članka 12. stavka 1. točke 4. novoga Zakona posrednik je dužan koristiti namjenski u svrhu financiranja kulturnih, sportskih, znanstvenih i edukacijskih aktivnosti koje isključivo provode studenti i studentske organizacije te su isključivo namijenjene studentima (čl.14.st.3. novoga Zakona).

Na temelju javnog poziva naknade raspodjeljuje povjerenstvo koje se sastoji od pet članova, od kojih tri imenuje studentski zbor visokog učilišta osnivača posrednika, a dva člana imenuje posrednik.

Posrednik je dužan objaviti kriterije i postupak odabira aktivnosti iz stavka 3. čl.14. novoga Zakona

Nadzor nad ostvarivanjem i korištenjem naknade za posredovanje pri obavljanju studentskih poslova provodi Ministarstvo. Posrednik je dužan svake godine, najkasnije do 1. ožujka, objaviti na svojim internetskim stranicama podatke o raspodjeli i namjenskom korištenju prihoda od posredovanja pri obavljanju studentskih poslova te dostaviti pisano izvješće Ministarstvu i završni račun za prethodnu kalendarsku godinu.

4.9. Upravni i inspekcijski nadzor

Prema čl.15. novoga Zakona, nadzor nad zakonitošću rada i općih akata posrednika obavlja Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad provedbom novoga Zakona i propisa koji su doneseni na temelju njega, a koji se odnose na rad izvođača za naručitelje posla, provode inspektori i drugi ovlašteni službenici nadležni za nadzor propisa iz područja rada, poreza, prireza i doprinosa, u skladu s posebnim propisima, a nadzor odredbi koje se odnose na obavljanje posredovanja pri obavljanju studentskih poslova, provodi Ministarstvo. Ovaj postupak inspekcijskog nadzora može se pokrenuti i po obavijesti izvođača, naručitelja posla ili posrednika (čl.16. novoga Zakona).

Uz ove mjere nadzora odredbom čl.17. predviđene su prekršajne sankcije za povrede novoga Zakona i to pretežito u vidu novčanih kazni, ali uvedena je i mogućnost izricanja posredniku zaštitne mjere zabrane obavljanja djelatnosti posredovanja do jedne godine (čl.17.st.9.novoga Zakona), ako i izricanja izvođaču zaštitne mjere zabrane korištenja usluga posredovanja do jedne godine, kao i novčana kazna (čl.17.st.10. novoga Zakona).

5. Zaključak

Novim Zakonom o obavljanju studentskih poslova pokušalo se u odnosu na ranije rješenja u regulaciji ove problematike postići jasno definiranje prava studenata u smislu novoga Zakona, uz omogućavanje obavljanja studentskih poslova i izvanrednim studentima što do sada nije bilo moguće, zatim reguliranje obveze vođenja evidencija o obavljanju studentskih poslova, kao i definiranje uvjeta za obavljanje djelatnosti posredovanja i postupak za izdavanje odobrenja djelatnosti posredovanja.

Nadalje, intencija zakonodavca bila je i definiranje obveze posrednika, primarno prema izvođačima, uključujući objavu općih uvjeta poslovanja, osiguranje izvođača za slučaj ozljede na radu/profesionalne bolesti i pravnu pomoć i zaštitu izvođača pri potraživanju naknade za obavljene posao, zatim definiranje uvjeta za obavljanje studentskih poslova, definiranje uvjeta i načina zaključivanja ugovora o obavljanju studentskih poslova, definiranje obveza naručitelja posla, definiranje načina korištenja naknade za posredovanje, te inspekcijski nadzor nad provedbom zakona i propisa donesenih na temelju njega.

S obzirom na uključenost zainteresiranih čimbenika u postupak donošenja novoga Zakona i usvajanje određenih amandmana na konačni zakonski tekst, za očekivati je kako će novi Zakon donijeti kvalitetne učinke u regulaciji ovih odnosa i pozitivno utjecati na ukupnu legislativu i politiku rada u Republici Hrvatskoj.

Summary

NEW REGULATORY FRAMEWORK OF STUDENT WORK IN THE REPUBLIC OF CROATIA

In this paper, the authors analyze the basic requirements of the Law on Performing Student Activities, which came into force at the beginning of November 2018. With an overview of earlier legal solutions, the authors give insights into the regulation of the scope of persons who can perform student work. New conditions for performing student work and contents of the contract on performing student work are analyzed. The rights and obligations of students and mediators are discussed, and a review of the minimum fee for student work is given.

Key words: employment contract, student work, minimum fee.